

ספרות עברית וכללית

לבתי ספר דתיים עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון:	יצירות בנושא הזמן	–	(25×1)	–	25 נקודות
פרק שני:	יצירות בנושא השואה	–	(25×1)	–	25 נקודות
פרק שלישי:	משל	–	(25×1)	–	25 נקודות
פרק רביעי:	קריאה מונחית	–	(25×1)	–	25 נקודות
					סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם להשיב עליה.
(2) יש לשים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – יצירות בנושא הזמן (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 1–2.

1. קראו את השיר, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

חשבון נפש / א' מרגלית

כְּשֶׁבֶן אָדָם נִחְתָּךְ לְמַחְנִים,
וְהוּא מוֹל הוּא בְּחוֹצְצִים לָרִיב.
כְּשֶׁהַשְּׁעוֹת מְשַׁפְּטוֹת עֵינִים
וְהַרְגָּעִים מְתַגּוֹלְלִים סָבִיב,
כְּשֶׁהַזְּמַן נוֹטֵל אֶת הַיָּדִים
לִפְנֵי דְבָרוֹ מְקָרֵב הָאֲרָכִיב.

כְּשֶׁהַיּוֹם גּוֹחֵן עַל אֶתְמָלוֹ
וְחַבּוּקִים הֵם מִתִּיפָּחִים בְּיַחַד,
כְּשֶׁבֶן אָדָם נָצַב אֶל מוֹל מוֹלוֹ
וְהוּא עַל הוּא מְטִיל אִימָה וּפְחָד.

כְּשֶׁהַלֵּב נִשְׁכָּר מְסַעְרוֹת הוֹמוֹת
וְשׁוֹתוֹת הַחֲרָטוֹת, תְּהוֹם רַבָּה.
כְּשֶׁמוֹעֶקֶה שׁוֹמֶרֶת הַחוֹמוֹת
וּמְרַדֶּפֶת כָּל יוֹצֵא וּבָא.

כְּשֶׁצָּרֶיךָ אֶת כָּל הַהֶקְפָּה
לִפְרַע בְּדִינֵי זָהָב וּנְחָשׁוֹת,
כְּשֶׁהַמְטָבֵעַ מִתְחַבֵּט לוֹ בְּקֶפֶה,
כְּשֶׁבֶן אָדָם מְסַמֵּיק לְתוֹךְ הַחֲשֹׁךְ.

א. בשיר זה מתואר מצב רגשי של האדם.

הביאו מן השיר ארבע דוגמאות למצב זה, והסבירו את הקשר בין שם השיר "חשבון נפש" ובין כל אחת מן הדוגמאות שהבאתם. (16 נקודות)

ב. הסבירו את התרומה של האנפורה בשיר לבניית משמעותו. (9 נקודות)

2. הלילה / ד' זריצקי

ענו על שני הסעיפים א–ב.

א. הסבירו את התרומה של מוטיב הספירה להבנת הרעיון המרכזי ברשימה "הלילה".

הדגימו את דבריכם. (10 נקודות)

ב. ההאנשה והניגודים בונים את המשמעות של הרשימה "הלילה".

הסבירו והדגימו קביעה זו. (15 נקודות)

פרק שני – יצירות בנושא השואה (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 3–4.

3. קראו את השיר, וענו על שני הסעיפים א–ב שאחריו.

המברִיחַ הקֶטֶן / הנריקה לאזו ברט

תרגום: ב' טנא

על פְּנֵי סִדְק־חֲמוֹת וְאוֹיֵב,
מְתָרֵס וְחֶרְבוֹת וְגִדְר,
עֲקֹשׁ, חֲצָפְנִי וְרָעֵב
אֲחֻמָּק כְּחֹתוֹל חִישׁ־מֶהָר.
וְגַם בְּסוּפָה גַם בַּחֵם,
עִם שֹׁחַר וּבְלִיל־מַחֲשָׁכִים,
חַיִּי אֶסְכֵּן וְעַד תָּם,
גּוֹיִלֵד אֶתֵּן לַמָּכִים.

על פְּנֵי סִדְק־חֲמוֹת וּשְׁבָרִים,
בַּיּוֹם וְעַם שֹׁחַר, בְּלִיל,
עֲקֹשׁ, חֲצָפְנִי, מַעְרִים
דּוֹמָם כֹּה אֲחֻמָּק לִי כִצֵּל.
וְאִם תִּשְׁיַגְנִי אִי־אֵן.
יְדוֹ שֶׁל גּוֹרֵל בְּשֹׁחַקִי –
זֶה פַח הַחַיִּים שְׁזָמוּ,
אֶת – אֶמָּא – אֵל עוֹד תַּחֲכִּי!

לֹא עוֹד בְּצִלָּךְ אֶחְסֶה,
קוֹלִי לֹא יָבוֹא מִמְּרָחֵק.
אֲבָק הַחוּצוֹת יִכְסֶּה
גּוֹרֵל יְלָדוֹתִי שְׁנִמְחָק.
וְרַק זֶה עוֹיֵת שִׁפְתוֹתַי
תִּקְפֹּא בְּדֹאגָה הָאֲחֻת:
מִי לָךְ, אִמִּי שְׁלִי
פֶת לָחֵם יָבִיא לְמַחֲרָת?

א. בחרו בשניים מן האמצעים האומנותיים בשיר, והסבירו את תרומתם לאפיון הדמות של "המברִיחַ הקֶטֶן". (15 נקודות)

ב. אף שבשיר זה לא מוזכרת המילה שואה, הוא עוסק בשואה.

הסבירו קביעה זו, והדגישו את דבריכם מן השיר. (10 נקודות)

4. **חיים שמי** / רבי משה פראגר

הסיפור "חיים שמי" פורסם בקובץ סיפורים של משה פראגר ששמו "ניצוצי גבורה".

הסבירו והדגישו כיצד ניצוצי גבורה באים לידי ביטוי בסיפור "חיים שמי".

פרק שלישי – משל (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 5–6.

5. פרעוש וגמל / רבי ברכיה הנקדן

ענו על שני הסעיפים א–ב.

א. ציינו שתיים מן התכונות של הפרעוש ושתיים מן התכונות של הגמל על פי המשל, והסבירו כיצד תכונות אלה באות לידי

ביטוי בהתנהגות של כל אחד מהם. (15 נקודות)

ב. הפרעוש והגמל מייצגים טיפוסים שונים של בני אדם.

על פי הנמשל, הסבירו מי הם טיפוסים אלה, וכתבו מה המשל מלמד על היחסים בין שני הטיפוסים האלה.

(10 נקודות)

6. שני ילדים משחקים... / ד' זריצקי

ענו על שני הסעיפים א–ב.

א. שם היצירה מסתיים בשלוש נקודות. המשפט האחרון ביצירה מסתיים בסימן שאלה:

האם אני ואתה – איננו שני הילדים האלה?

הסבירו את התרומה של סימני הפיסוק האלה לבניית משמעות היצירה. (12 נקודות)

ב. ביצירה מתוארים רגשות נעימים ורגשות של צער ותסכול.

הציגו רגשות אלה, כתבו מי או מה גורם לילדים להרגיש אותם, והסבירו את תרומתם לבניית משמעות היצירה.

(13 נקודות)

פרק רביעי – קריאה מונחית (25 נקודות)

ענו על אחת מן השאלות 7–8.

7. ביצירות רבות הדמות המרכזית עוברת שינוי משמעותי במהלך העלילה.

האם טענה זו מתאימה לדמות המרכזית בספר שקראתם? הסבירו והדגימו את דבריכם.

8. תארו את הסיום של הספר שקראתם, וכתבו אם לדעתכם סיום זה נחשב ל"סוף טוב". הסבירו את דבריכם.

האם סיום זה הפתיע אותכם? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על שלבים שונים בעלילה.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך